

Bijlage 5.4: Overzicht raadsinstrumentarium governance

In deze bijlage worden de aan de gemeenteraad ter beschikking staande instrumenten voor de governance op verbonden partijen op een gestructureerde wijze in beeld gebracht. Daarbij wordt een onderverdeling gemaakt naar tussen formele en informele instrumenten. Per instrument wordt daarbij in beeld gebracht bij welke governance-fase (sturing, verantwoording, controle of toezicht) het instrument een rol kan spelen.

5.4.1 Formele governance instrumenten⁸

Informatieve instrumenten		Grondslag	Doele & reikwijde	Praktische toepasbaarheid
Nr	Instrument			
1	Informatieve instrumenten Kadernota samenwerkings- verband	34b Wgr	<p>Het bestuur van het openbaar lichaam (OL), van de bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) of het gemeenschappelijk orgaan (GO) informeert de betrokken gemeenteraden voor 15 april van het jaar waarvoor de kadernota geldt over de financiële en beleidsmatige uitgangspunten voor dat betreffende kalenderjaar.</p> <p>Hiermee krijgt de raad informatie over het samenwerkingsverband, zodat de raad alvast allianties kan sluiten om eventuele wijzigingen te kunnen bewerkstelligen.</p> <p>De kadernota gaat uitsluitend over de financiële en beleidsmatige uitgangspunten van het samenwerkingsverband als geheel, niet over de uitgangspunten die de individuele gemeenten willen bereiken. Daarnaast gaat de kadernota uitsluitend over het navolgende kalenderjaar.</p>	<p>De kadernota is een informatief instrument, deze wordt niet vastgesteld door de gemeenteraden, noch wordt aan de gemeenteraad om zienswijzen of iets dergelijks gevraagd. Het is uitsluitend een middel om vroegtijdig te informeren.</p> <p>Verder is het mogelijk om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • aan de eigen lokale bestuurders (collegleden) wensen mee te geven rondom aanpassing van de koers, en • op zoek te gaan naar allianties met andere deelnemende gemeenten om wijzigingen te bewerkstelligen
2	Voorlopig jaaverslag samenwerkings- verband	34b Wgr	<p>Het bestuur van het OL, de BVO, of het GO moet voor 15 april van het jaar na afloop van waarvoor het jaaverslag geldt alvast een voorlopig jaaverslag naar de gemeenteraden sturen. Zo worden de raden vroegtijdig geïnformeerd over de financiële en beleidsmatige afwikkeling van het vorigaande kalenderjaar zodat zij dit kunnen betrachten bij hun zienswijzen op de begroting voor het navolgende kalenderjaar (of bij een eventuele begrotingswijziging voor het lopende kalenderjaar).</p> <p>Het voorlopig jaaverslag geeft een eerste indicatie over het afgelopen kalenderjaar voor het samenwerkingsverband. Het betreft een voorlopig verslag, nog niet alles hoeft definitief vast te staan en een accountantscontrole hoeft nog niet te hebben plaatsgevonden. Dat volgt allemaal voor 15 juli van het jaar na afloop van het betreffende kalenderjaar.</p>	<p>Toepasbaar bij de onderdelen:</p> <p>☒ sturing</p> <p>☒ verantwoording</p> <p>☒ controle</p> <p>☒ toezicht</p>

⁸ Bron: SDU uitgave "Grip op regionale samenwerking. Handreiking voor gemeenteraadsleden en griffers."

Informatieve instrumenten			Praktische toepasbaarheid		
Nr	Instrument	Grondslag	Doele & reikwijdte		
3	Ontwerpbegroting samenwerkingsverband	35 Wgr	Het (dagelijks) bestuur van een OL, de BVO, of het GO moeten de ontwerpbegroting aan de raden zenden alvorens deze wordt vastgesteld. De ontwerpbegroting maakt inzichtelijk wat er het komende boekjaar gaat plaatsvinden binnen het samenwerkingsverband, zowel beleidmatig als financieel. De ontwerpbegroting geeft daarnaast aan wat de financiële bijdrage van iedere afzonderlijke gemeente in een bepaald jaar is.	De raad kan beraadsleden over de begroting en zienswissen indienen. Bij het indienen van zienswisen is het ook effectief allianties met andere gemeenten aan te gaan om de kans op resultaat te vergroten.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ verantwoording ☐ sturing ☐ controle ☐ toezicht
4	Jaarverslag samenwerkingsverband	34 lid 3 Wgr	Het bestuur van het OL, van de BVO of het GO moet voor 15 juli van het jaar na afloop van waarvoor het jaarverslag geldt een definitief jaarverslag naar gedeputeerde staten en de gemeenteraden sturen. Zo worden de raden geïnformeerd over de financiële en beleidsmatige ontwikkeling van het voorgaande kalenderjaar die weer als input geldt voor het eigen gemeentelijke jaarverslag (met name de paragraaf verbonden partijen). Het jaarverslag geeft een verslag over het afgelopen kalenderjaar voor het samenwerkingsverband.	Het jaarverslag is een informatief instrument, het verslag wordt niet vastgesteld door de gemeenteraden, noch wordt aan de gemeenteraad om zienswisen of iets dergelijks gevraagd. Het is uitsluitend een middel om te informeren en verantwoorden.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ verantwoording ☒ sturing ☐ controle ☐ toezicht
5	Jaarverslag gemeente – Paragraaf verbonden partijen	198 Gw & BBV	Het jaarverslag van de gemeente kent net als de begroting een paragraaf verbonden partijen. Daarin moet het college verantwoording allelen over het reilen en zeilen van de verbonden partijen en in hoeverre zij de door de raad in de begroting meegegeven kaders hebben uitgevoerd. Geldt alleen ten aanzien van een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk en een financieel belang heeft (art. 1 BBV). Netwerksamenwerkingen vallen hier niet onder.	In de paragraaf verbanden partijen wordt de raad jaarlijks per verbonden partij geïnformeerd hoe de gemeentelijke en samenwerkingsbelangen zijn gedied en wat het financiële resultaat is.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ verantwoording ☒ sturing ☒ controle
6	Raadscommissie verbonden partijen	82 Gw	De raad kan bijzondere raadscommissies instellen die toezien op de sturing en controle van gemeenschappelijke regelingen in het bijzonder of verbonden partijen in den brede.	De raadscommissie kan niet meer doen dan het voorbereiden van de raadsvergadering. De commissie kan geen besluiten nemen, maar kan natuurlijk wel overleggen met het college of met raden of raadscommissie van de andere betrokken gemeenten om zo tot betere informatievoorziening te komen.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ verantwoording ☒ sturing ☒ controle ☐ toezicht

Informatieve instrumenten			Grondslag	Doele & reikwijde	Praktische toepasbaarheid
7	Informatierecht t.a.v. college	25, 155 & 169 Gw	De raad kan het college alle gewenste informatie vragen over door het college gevoerde bestuur. Dit geldt voor alles wat door of namens het college wordt besloten.	Vanuit het recht van de raad op informatie over het door het college gevoerde bestuur kan de raad het college of individuele leden van het college in beginsel alles vragen.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ sturing ☐ controle ☒ verantwoording ☐ toezicht
8	Informatierecht t.a.v. eigen lid algemeen bestuur; lid GO of lid bestuur BVO	16 lid 2, 18 & 19 Wgr	Een lid van het algemeen bestuur, van het bestuur van een BVO of van een GO moet de raad alle inlichtingen geven die door een of meer leden van raad gevraagd worden. In beginsel kan alles gevraagd worden, maar het lid moet zelf natuurlijk wel over de informatie kunnen beschikken of daar naar kunnen vragen.	De praktijk laat zien dat er weinig informatie rechtstreeks aan het lid van het algemeen bestuur wordt gevraagd door de raad, althans bij collegeregelingen. Vaak richten de vragen zich tot de wethouder als lid van het college. Dat is bij collegeregelingen ook het meest wenselijk, zodat het college ook zijn verantwoordelijkheid kan pakken.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ sturing ☐ controle ☒ verantwoording ☐ toezicht
9	Informatierecht t.a.v. algemeen bestuur, dagelijks bestuur of voorzitter OL; GO; bestuur BVO	17 Wgr	Het bestuur van een OL (zowel het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur als de voorzitter), het bestuur de raden alle door een of meer raadsleden gevraagde inlichtingen verschaffen. Het algemeen bestuur kan ook besloten vergaderen (conform art. 10 Wet openbaarheid bestuur) en over die stukken geheimhouding opleggen. Deze geheimhouding kan ook door dagelijks bestuur of voorzitter worden opgelegd. In beginsel mag alles gevraagd worden.	De praktijk laat zien dat er weinig informatie rechtstreeks aan een samenwerkingsverband wordt gevraagd. Dit is een goede manier om aanvullende of hele specifieke informatie te krijgen.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ sturing ☐ controle ☒ verantwoording ☐ toezicht
10	Rekenkamer (functie)	182 & 184 Gw	Onderzoeken doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. Daar hoort ook het door verbonden partijen gevoerde bestuur bij. Onderzoek bij OL, BVO en GO waarin het gemeentebestuur participeert; onderzoek bij naamloze vennootschap en besloten vennootschap waarin	Gemeenteraden maken nog weinig gebruik van de mogelijkheid om extra informatie te krijgen	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☐ controle ☒ verantwoording ☐ toezicht

Informatieve instrumenten			Doele & reikwijdte	Praktische toepasbaarheid		
Nr	Instrument	Grondslag				
11	Onderzoekscommissie	155a Gw	Gemeente(n) meer dan 50% van de aandelen heeft; andere privaatrechtelijke rechtspersonen waarbij de gemeente(n) voor minimaal 50% financieren via subsidie, lening of garantiestelling.	via het rekenkameronderzoek. Rekenkamers doen nog niet name onderzoek naar het gemeentelijk beleid naar verbonden partijen, maar niet naar concrete verbonden partijen. Dat zou vaker toegepast kunnen worden.	Indien vermoeden bestaat dat een wethouder of burgemeester geen volledige informatie heeft gegeven, dan kan een nader onderzoek worden ingesteld om te kijken wat de dagelijks bestuurder precies allemaal gedaan heeft binnen het samenwerkingsverband.	☐ Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ sturing ☒ controle ☐ toezicht
1	Zienswijze procedure	35 Wgr	De raad kan een onderzoekscommissie instellen die onderzoek doet naar het handelen van het college of een van zijn leden binnen een samenwerkingsverband. De raad kan alleen onderzoeken doen t.a.v. (voormalige) leden van het college van burgemeester en wethouders, niet ten aanzien van het samenwerkingsverband.	Ten aanzien van de begroting van een samenwerkingsverband kan de raad zienswijzen indienen. De begroting van een samenwerkingsverband is een verplichte uitgave voor de gemeente, en dus is de zienswijze in het leven geroepen om de beperking op het budgetrecht van de raad weer enigszins ongedaan te maken. De zienswijze mag uitsluitend gaan over de begroting van het samenwerkingsverband en wat daarin zou moeten worden opgenomen. De zienswijze is juridisch niet bindend.	Dit instrument krijgt pas echt kracht wanneer de raad afstemt over de zienswijzen met andere vertegenwoordigende organen die bij de samenwerking zijn betrokken. Dan ontstaat politieke druk voor het (algemeen) bestuur van het samenwerkingsverband om daadwerkelijk iets met de zienswijze te doen.	☐ Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☒ controle ☐ toezicht
2	Gemeentelijke begroting (paragraaf verbonden partijen)	189 Gw & BvV	In de paragraaf verbonden partijen in de begroting kan de raad financiële kaders per jaar per verbonden partij meegeven aan het college.	Het moet gaan om verbonden partijen gaan van de gemeente. Indien geen sprake is van een bestuurlijk of financieel belang, dan is ook geen sprake van een verbonden partij. Zo vallen netwerksamenwerkingen buiten deze definitie.	De paragraaf maakt inzichtelijk wat de gemeenteraad met zijn verschillende verbonden partijen wil bereiken. Het college van b&w kan daarop afgerekend worden. De paragraaf verbonden partijen is echter niet bindend voor de besturen van de verbonden partijen.	☐ Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☒ controle ☐ toezicht

Bijsturingsinstrumenten				Praktische toepasbaarheid
Nr	Instrument	Grondslag	Doel & reikwijdte	
3	Moties	RvO	<p>Indien de raad niet zelf bevoegd is, kan hij via moties en politieke druk altijd proberen het college gebruik te laten maken van zijn bevoegdheden tot ingrijpen bij het samenwerkingsverband.</p> <p>De raad kan over alles moties aannemen.</p>	<p>Moties richten zich in beginsel tot het college, en moeten voor het college wel uitvoerbaar zijn.</p> <p>Het college kan immers niet altijd besluitvorming afdringen en een motie die dat eist kan dus nimmer uitgevoerd worden.</p> <p><i>Toepasbaar bij de onderdelen:</i></p> <p>☒ sturing ☒ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht</p>
4	Verordende bevoegheid	147 & 149 Gw	<p>De raad maakt alle verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig acht. Hij kan daarbij beleidsmatige en inhoudelijke keuzes vastleggen die bindend zijn voor het college van burgemeester en wethouders en daarmee ook voor een eventueel samenwerkingsverband (tenzij verordende bevoegdheid wordt overgedragen).</p> <p>De raad maakt, binnen wettelijke kaders, de verordeningen die hij in het belang van de gemeente nodig acht.</p>	<p>De verordende bevoegdheid blijft bij de meeste samenwerkingsverbonden onaangepast.</p> <p><i>Toepasbaar bij de onderdelen:</i></p> <p>☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht</p> <p>Dat laat onverlet dat verordeningen wel vaak (ambtelijk) worden voorbereid door het samenwerkingsverband. In die zin zal toch vaak op enige harmonisatie van verordeningen worden gestuurd.</p>
5	Beleidsregels	4:81; 10:6 & 10:16 Awb	<p>De raad kan beleidsregels stellen over bevoegdheden die hij aan een samenwerkingsverband heeft overgedragen (gedelegeerd). Ook het college van burgemeester en wethouders kan dat over door hem overgedragen bevoegdheden. Indien bevoegdheden niet worden gedelegeerd maar gemaandateerd dan kan de mandaatgever algemene en concrete instructies geven. Mocht het college verantwoordelijk zijn, dan kan de raad natuurlijk via moties verzoeken dat het college dit doet.</p> <p>De raad respectievelijk het college kan alleen beleidsregels stellen over door hen overgedragen bevoegdheden, niet over andere zaken.</p>	<p>Bij de beleidsregels mogen geen algemeen verbindende voorschriften worden vastgesteld, het moet gaan om normen over de uitoering van een reeds bestaande (en genormeerde) bevoegdheid.</p> <p><i>Toepasbaar bij de onderdelen:</i></p> <p>☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht</p>
6	Ontslag lid algemeen bestuur, lid bestuur BVO of lid GO	16, lid 4 & 18 Wgr	<p>Een lid van het algemeen bestuur kan door de raad (bij een raadsregeling of gemengde regeling) of door het college (bij een collegeregeling) ontslagen worden indien hij niet langer het vertrouwen bezit van dat orgaan.</p> <p>Een lid van het algemeen bestuur, een lid van het bestuur van een BVO of een lid van het GO kan in beginsel voor alles ontslagen worden, dat is de vertrouwensregel.</p> <p>Bij raads- en gemengde regelingen is de raad bevoegd tot ontslag; bij collegeregelingen komt deze bevoegdheid toe aan het college.</p>	<p>De praktijk laat zien dat leden van het algemeen bestuur niet zo snel worden weggestuurd voor problemen in samenwerkingsverbanden. Dat is terecht, dit zou alleen moeten geschieden wanneer het lid er echt een potje van maakt of niet langer de gemeente vertegenwoordigt.</p> <p><i>Toepasbaar bij de onderdelen:</i></p> <p>☒ sturing ☒ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht</p>

Bijsturingsinstrumenten		Doel & reikwijdte	Praktische toepasbaarheid
Nr	Instrument	Grondslag	
7	Ontslag wethouder	49 GrW	<p>Een wethouder kan worden ontslagen als er niet langer vertrouwen bestaat in het functioneren van deze wethouder. Een wethouder kan in beginsel voor alles ontslagen worden, dat is de vertrouwensregel.</p> <p>Voor de burgemeester geldt de ontslagregeling niet, maar de vertrouwensregel wel.</p> <p>Dat is terecht, dit zou alleen moeten geschieden wanneer de wethouder er echt een potje van maakt. De wethouder kan er immers niets aan doen als hij oversteent wordt in het algemeen bestuur, het bestuur van een BVO of een GO.</p>
8	Wijziging gemeenschappelijke regeling	1 & 9, lid 1 Wgr	<p>Indien blijkt dat de kaders in de gemeenschappelijke regeling zelf niet toereikend zijn, dan kan de gemeenschappelijke regeling gewijzigd worden. Hier voor is echter, net als bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling, wel besluitvorming van alle deelnemers inclusief eventuele toestemming door vertegenwoordigende organen nodig.</p> <p>De gemeenschappelijke regeling kan gewijzigd worden door de deelnemers. Indien het een collegeregeling betreft heeft het college net als bij het treffen van de gemeenschappelijke regeling de toestemming van de rad nodig. In de gemeenschappelijke regeling kunnen afspraken worden gemaakt dat reeds een bepaalde meerderheid van de deelnemers tot wijziging kan komen.</p>
9	Uitreding uit gemeenschappelijke regeling	1 & 9, lid 1 Wgr	<p>De uiterste consequentie van democratische legitimatie: het gemeentebestuur treedt uit het samenwerkingsverband als het allemaal te gortig wordt.</p> <p>In de regeling zelf zal bepaald moeten worden wat de gevolgen van de uitreding zijn. Anders geldt een algemene norm waarbij nog vijf jaar deels moet worden doorbetaald alvorens men ook financieel van alle verplichtingen af is.</p> <p>Een deelnemer kan altijd uittreeden, maar is daarbij wel gebonden aan hetgeen in de gemeenschappelijke regeling daarover is afgesproken, zoals een opzegtermijn.</p> <p>PS Er zijn overigens ook ene beperkt aantal verplichte samenwerkingsverbanden waaraan de gemeente <u>moet</u> deelnemen.</p>

Verantwoordingsinstrumenten			Praktische toepasbaarheid		
Nr	Instrument	Grondslag	Doele & reikwijde		
1	Verantwoording college en leden college	169 Gw	Via de verantwoordingsrelatie tussen college en raad kan de raad controleren en zijn eindverantwoordelijkheid waarmaken. Zo komt de democratische legitimatie van uitvoering van gemeentelijk beleid tot stand.	De raad kan het college in beginsel voor alles wat het college aangaat ter verantwoording roepen. Wel moet men zich er van bewust zijn dat het college noch een individueel collegied ter verantwoording kan worden geroepen voor dat wat een algemeen bestuur of dagelijks bestuur doet, evenmin voor wat een gemeenschappelijk orgaan of het bestuur van een bedrijfsvoeringsorganisatie doet. Bij netwerkamenwerking is het college wel volledig aansprekbaar, omdat daar vaak met mandaat wordt gewerkt. Dat geldt evenzeer bij bijvoorbeeld omgevingsdiensten, voor zover college-bevoegdheden in mandaat worden uitgevoerd.	☐ Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ verantwoording ☐ sturing ☐ controle ☒ toezicht
2	Verantwoording lid algemeen bestuur, lid bestuur bedrijfsvoerings-organisatie of lid gemeenschappelijk orgaan	16, lid 1, 18 & 19 Wgr	Een lid van het algemeen bestuur, van het bestuur van een BVO of van een GO is verantwoording schuldig aan zowel de raad als het college (bij raads- en collegeregelingen alleen aan de raad). Het lid is uitsluitend verantwoording schuldig over door hemzelf gevorderd bestuur. Hij is geen verantwoording schuldig over wat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur, het bestuur van een BVO of een GO heeft gedaan.	Het eigen lid in het algemeen bestuur, GO of bestuur van de BVO is de vertegenwoordiger van de gemeente. Dat betekent dat het lid ook verantwoording moet afleggen over wat hijzelf gedaan heeft.	☐ Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ verantwoording ☐ sturing ☐ controle ☐ toezicht

5.4.2 Informele governance instrumenten

Informele instrumenten		Praktische toepasbaarheid	
Nr	Instrument		
1	Gezamenlijk vooroverleg leden algemeen bestuur van samenwerkingsverband door partner gemeenten (H.L.T) of gelijkgestemde gemeenten, met het doel daar waar dat kan en mogelijk is gezamenlijke koers uit te zetten/ strategie te bepalen om langs die lijn invloed te hebben en sturing en richting te geven in de AB vergaderingen.	Een gezamenlijk vooroverleg zoals dat al plaatsvindt voor Holland Rijnland kan wellicht verder worden uitgebouwd en is misschien ook voor andere gemeenschappelijke regelingen eveneens toepasbaar. Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht	
2	Beleggen van expert meetings met in- en/of externen.	Met het beleggen van expertmeetings kan kennis worden binnengehaald waardoor betere sturingsinformatie wordt gegenereerd en/of kennis wordt vergaard die van dienst kan zijn bij het gericht op zoek gaan naar punten van verantwoording of verantwoordingsinformatie.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht
3	Taakverdeling binnen de raad door het aanwijzen van rapporteurs op specifieke samenwerkingsverbanden of concrete taken in een samenwerkingsverband. Het is ook mogelijk een dergelijke afspraak intergemeentelijk (bijvoorbeeld in H.L.T verband) te maken. Het is dan uiteraard wel zaak dat de informatie ook intergemeentelijk wordt uitgewisseld.	Door de taken binnen de gemeenteraad te verdelen wordt de werklast gedeeld en bestaat de mogelijkheid specialismen te ontwikkelen. Aan een dergelijke taakverdeling (rapporteurschap) is uiteraard ook de afspraak verbonden dat rapporteurs hun bevindingen terugkoppelen aan de gemeenteraad c.a. een raadscommissie. Informatie-uitwisseling tussen raden is uiteraard ook aan de orde als er samenwerkingsafspraken zijn gemaakt tussen meerdere raden.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☐ sturing ☒ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht
4	Onderzoek c.q. informatieverstrekking en -vergaring, het leggen van verbanden en verbindingen door de griffie / griffiers.	Uw raad beschikt over een eigen professionele organisatie (de griffie) die door u kan worden ingezet om informatie te vergaren, verbinding te leggen etc. etc.. Schroom niet om met de griffie afspraken te maken om uw als raad in positie te brengen.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht
5	Leg (gethematiserde) werkbezoeken af bij verbonden partijen.	Door het afleggen van werkbezoeken bij samenwerkingspartners ontstaat bij de leden van de raad meer zicht op de concrete praktijk waardoor informatie kan worden gegenereerd die kan bijdragen aan een betere sturing en/of inzicht wordt gegeneerd dat kan bijdragen bij het scherp krijgen van verantwoordingsvragen/elementen.	Toepasbaar bij de onderdelen: ☒ sturing ☐ verantwoording ☐ controle ☐ toezicht

Informele instrumenten		Praktische toepasbaarheid
Nr	Instrument	
6	Nodig verbonden partijen uit in raadscommissie uitleg/toelichting/presentatie te geven over thema's	<p>Door samenwerkingspartners periodiek of aan de hand van thema's uit te nodigen bij commissievergaderingen ontstaat bij de leden van de raad meer zicht op de concrete praktijk waardoor informatie kan worden gegenereerd die kan bijdragen aan een betere sturing en/of inzicht wordt gegeneerd dat kan bijdragen bij het scherp krijgen van verantwoordingsvraagelementen.</p> <p>Bovendien is het mogelijk om daarbij een platform te creëren waarbij de verbonden partij – onder regie van de gemeenteraad – in gesprek gaat met de lokale gemeenschap.</p>
7	Agendeer hier punt "Verbonden Partijen" vast op de commissie-/raadsagenda	<p>Door het punt "Verbonden Partijen" structureel te agenderen op de commissie- / raadsagenda is er elke vergadering een "natuurlijk moment" om vanuit het college terugkoppeling te geven over ontwikkelingen bij verbonden partijen en/of is er voor de commissie- en gemeenteraadsleden de ruimte en gelegenheid in te gaan op de actualiteit rondom verbonden partijen.</p>
8	Maak afspraken met AB leden over het verstrekken van informatie en het voeren van gesprekken met de eigen gemeenteraad over de agenda van een verbonden partij.	<p>AB leden van verbonden partijen hebben namens de "eigen" gemeenteraad zitting in het algemeen bestuur van een samenwerkingsverband. Door een regelmatig overleg met AB leden over de wijze waarop zij hun rol als vertegenwoordiger van de gemeente in het AB vervullen is er enerzijds sprake van het afleggen van verantwoording en anderzijds geeft dat volttige raad de gelegenheid zaken en denkbeelden van de raad mee te geven, zodat er ook via de AB-leden sturing kan worden gegeven aan de verbonden partij.</p>
10	Vraag toezichthouders (afhankelijk van de geconstateerde bevindingen) specifieke onderwerpen aan de orde te stellen.	<p>De gemeenteraad heeft de mogelijkheid om aan toezichthouders (accountants, raad van toezicht, raad van commissarissen) om in voorkomende gevallen te verzoeken bij het uitoefenen van de toezichthouderlijke rol in te gaan op specifieke vragen of een bepaalde materie.</p>
11	Beoordelingen, evaluatie en roulatie van toezichthouders.	<p>Het is ook wenselijk om vanuit het perspectief van de gemeenteraad periodiek te bezien of de aangestelde toezichthouders hun rol op een adequate wijze vervullen.</p> <p>Bij een dergelijke periodekevaluatie is het noodzakelijk om de verbinding te leggen naar de andere samenwerkingspartners in de verbonden partij.</p> <p>Voorts is het wenselijk om daar waar dat kan en in samenspraak met de partners in een verbonden partij, afspraken te maken over een periodieke roulatie van instanties en/of personen die die toezichthouderlijke rol vervullen.</p>

